

Kleine terugval in bedrijfsinvesteringen

Dirk Van Thuyne, freelancejournalist

Na het recordjaar 2022 vielen de investeringen in de West-Vlaamse economie vorig jaar lichtjes terug tot 5,34 miljard euro (- 1,4%). Daarmee gaat de kustprovincie tegen de trend in want Vlaanderen liet een opvallend grote toename (+ 18,2%) optekenen.

De coronajaren 2020 en 2021 niet te na gesproken, kenden de bedrijfsinvesteringen de jongste tien jaar een onafgebroken groei in West-Vlaanderen. 2022 was een absoluut recordjaar met een totaal van 5,42 miljard euro. Vorig jaar kwam er voor het eerst een knikje in de curve. Het cijfer bleef hangen op 5,34 miljard euro en dat betekende een licht verlies met 1,4%.

Opvallend aan die West-Vlaamse cijfers is de discrepantie met het Vlaams Gewest. Het verlies van West-Vlaanderen steekt schril af tegenover een forse stijging van maar liefst 18,2% in Vlaanderen. Logisch gevolg hiervan is dat het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal verwaterde van 19% in 2022 tot 15,9% in 2023.

Om een verklaring te vinden voor die tegengestelde trend ging POM West-Vlaanderen dieper graven in de beschikbare data. "In de West-Vlaamse

speerpuntsectoren zien we zowel toe- als afnames die elkaar bijna helemaal compenseren", zegt Sabine Traen, data-analist bij POM West-Vlaanderen. "In de periode 2022-2023 zien we bijvoorbeeld aanzienlijke afnames van de investeringen in sectoren als voeding, hout, groothandel, opslag en detailhandel. De sterke toename van de investeringen in de machinebouw kon dit voor een stuk compenseren."

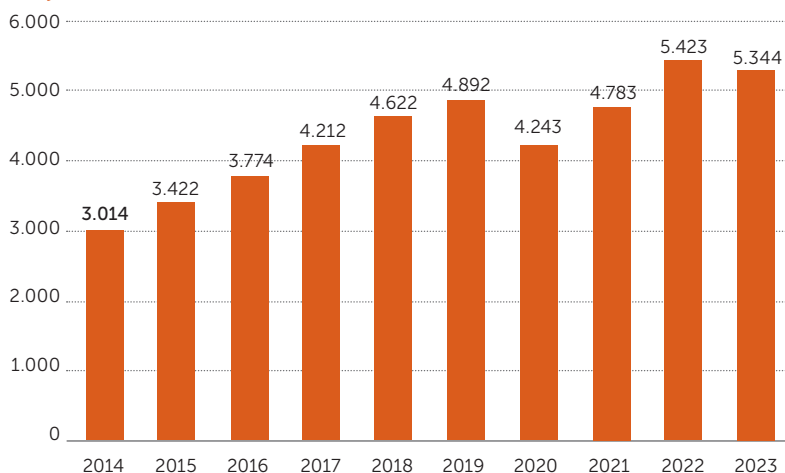
"Het grote verschil tussen de West-Vlaamse en de Vlaamse cijfers heeft weinig of niets te maken met de evolutie in de kustprovincie, maar wel met enkele zeer grote uitschieters in specifieke sectoren in de andere provincies", benadrukt Nele Depestel, diensthoofd Data, Studie & Advies bij POM West-Vlaanderen. "Zo zag de provincie Vlaams-Brabant een toename van maar liefst 1,5 miljard euro en ook enkele sectoren in de provincie

Antwerpen deden het goed: chemie (+ 500 miljoen euro), opslag en vervoer (+ 400 miljoen euro) en verhuur en lease van auto's (+ 228 miljoen euro). Jammer genoeg laten de beschikbare databanken niet toe om deze investeringen te linken aan specifieke bedrijven."

"Het verschil tussen de West-Vlaamse en Vlaamse cijfers heeft te maken met enkele grote uitschieters in de andere provincies."

Nele Depestel, Data, Studie & Advies POM West-Vlaanderen

Grafiek: Investerings van de bedrijven (met omzet > 500.000 euro) in West-Vlaanderen (in miljoen euro)

Bron: FOD Economie (ADSEI), verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen. Deze cijfers zijn gebaseerd op de btw-registratie van de betrokken bedrijven.

Investeringskampioenen 2022

Op zoek naar de investeringskampioenen doorworstelden we de jaarrekeningen van alle West-Vlaamse bedrijven van 2022. Ten opzichte van het jaar daarvoor konden vier bedrijven hun positie in de top 10 vasthouden. Met bijna 200 miljoen aan investeringen sprong Soliver van de zevende plaats naar de kop van de ranking. In 2018 verkocht de familie Bouckaert de producent van autoruiten aan AGP. Dit bedrijf heeft zijn hoofdzetel in de Peruaanse hoofdstad Lima en is in handen van de van oorsprong Duitse familie Mannheim. Vier jaar later riep AGP zijn vestiging in Evergem uit

tot het wereldwijde hoofdkwartier en werd beslist om de fabriek in Roeselare te sluiten. In de plaats investeert de groep nu volop in een nieuwe fabriek in Evergem. Deze moet op termijn jaarlijks meer dan 1,2 miljoen ramen voor elektrische wagens bouwen. Intussen is AGP wel op zoek naar een koper voor haar Belgische divisie.

Op een kleine afstand vinden we met Koramic Real Estate een nieuwkomer in de top 10. De vastgoedpoot van de Koramic Group staat op plaats twee. Het bedrijf van de bijna 80-jarige ondernemer Christian Dumolin heeft zijn hoofdkwartier in Kortrijk, maar heeft ook vestigingen in Polen, Duitsland en Roemenië. Eind 2022 kocht Koramic Real Estate onder andere twee kantoorgebouwen in Ukkel, die het nu ombouwt tot 84 residentiële units.

De derde en laatste podiumplaats gaat naar de Intercommunale Maatschappij voor Gas en Elektriciteit van het Westen, beter bekend als Gaselwest. Dat is één van de elf Vlaamse distributienetbedrijven die onder Fluvius vallen. Het totale investeringsbedrag bedraagt meer dan 116 miljoen euro en valt uiteen in verschillende posten. "Het gaat onder andere over

Gaselwest, een van distributienetbedrijven die onder Fluvius vallen, investeerde ruim 116 miljoen euro. "Het gaat onder andere over elektriciteits- en gasnetten en warmteprojecten", zegt woordvoerder Lara Lammens. © Fluvius

investeringen in de elektriciteitsnetten (leidingen, cabines, aansluitingen en de uitrol van de digitale meter), in de gasnetten (het onderhouden van het gasnet om het veilig en performant te houden) en in de openbare verlichting (vervanging van de straatverlichting naar ledverlichting). Daarnaast waren er ook nog enkele kleinere investeringen in warmteprojecten

en in het informatiesysteem", somt corporate woordvoerder Lara Lammens op. "In 2023 liggen de investeringen nog een stuk hoger, in functie van de energietransitie. We maken de netwerken klaar voor de uitdagingen en verwachtingen van de toekomst waarbij we steeds meer elektrificeren en dus meer van het net zullen vragen (zowel op het vlak van injectie als afname). We moeten dus investeren om de netten te versterken en ervoor te zorgen dat ze krachtig en veilig genoeg blijven om zo het comfort van vandaag ook morgen te garanderen."

Al jarenlang een vaste waarde in de top 10 van de investeringskampioenen is Unilin. De groep die zich specialiseert in bouw- en interieurproducten is sinds 2005 in handen van de Amerikaanse wereldleider Mohawk Industries. De kans dat Unilin ook de komende jaren in dit lijstje zal opduiken, is vrij groot want vorig jaar kondigde het bedrijf een investeringsprogramma van maar liefst 155 miljoen euro aan. Met deze duurzame verankering van de productie bewijst het bedrijf dat het nog altijd gelooft in de maakindustrie in eigen streek.

Tabel: Top 10 van de grootste investeerders in West-Vlaanderen in 2022 (categorie handelsvennootschappen)

	Naam	Gemeente	Totaal	In M.VA (1)	In IM.VA (2)
1	Soliver nv	Roeselare	€ 198.729.269	€ 198.538.940	€ 190.329
2	Koramic nv	Kortrijk	€ 186.239.879	€ 183.226.381	€ 3.013.498
3	Gaselwest ov	Kortrijk	€ 116.806.408	€ 112.374.397	€ 4.432.011
4	Unilin bv	Wielsbeke	€ 85.683.877	€ 85.361.948	€ 321.929
5	Vancia Car Lease nv	Kortrijk	€ 75.582.207	€ 75.158.693	€ 423.514
6	Daikin Europe nv	Oostende	€ 72.278.079	€ 26.538.810	€ 45.739.269
7	Club Brugge nv	Brugge	€ 61.026.613	€ 1.747.730	€ 59.278.883
8	CNH Industrial nv	Zedelgem	€ 57.900.202	€ 33.515.379	€ 24.384.823
9	TVH Group nv	Waregem	€ 54.575.898	€ 54.575.898	€ 0
10	Aspiravi nv	Harelbeke	€ 54.153.603	€ 54.153.603	€ 0

Bron: Graydon Belgium op basis van de jaarrekeningen.

(1) M.VA = materiële vaste activa, zoals gronden, gebouwen, machines, uitrusting enz.

(2) IM.VA = immateriële vaste activa, zoals R&D-kosten, goodwill en intellectueel eigendom.

Duurzaamheid staat overduidelijk centraal bij Unilin. Recent kondigde het bedrijf een wereldprimeur aan. Op de site in Bazeilles (in de Franse Ardennen) zal Unilin een recyclage-installatie voor mdf-platen bouwen. Die revolutionaire installatie moet najaar 2025 operationeel zijn. Daarnaast heeft Unilin ook al 100 miljoen euro opzijgelegd voor de bouw van een derde energiecentrale die niet-recyclebaar hout zal verbranden. Die moet komen naast de fabriek in Vielsalm. Dit project doet het bedrijf in een joint venture met groenestroomproducent Aspiravi. Die samenwerking is niet nieuw; in het verleden hebben beide partijen al vaker samengewerkt. In 2010 werd de A&S-centrale op de Unilin-site in Oostrozebeke in gebruik genomen. Zowat tien jaar later volgde een tweede project op de site in Wielsbeke. Toeval of niet, ook Aspiravi behoort tot de top 10 investeerders in West-Vlaanderen. Nog meer goed nieuws voor de West-Vlaamse maakindustrie is dat CNH Industrial Belgium blijft investeren. Zo kondigde het bedrijf een investering van 150 miljoen euro aan in een extra productielijn en een nieuwe productiehul om een nieuw model maaidorser te kunnen produceren. CNH verwacht dat de nieuwe productielijn op termijn 150 extra jobs zal creëren.

Groene cijfers voor blauw-zwart

Nog een vertrouwde naam in het lijstje van grootste West-Vlaamse investeerders is TVH. Drie jaar geleden splitste de Waregemse wereldspeler in heftrucks, hoogtewerkers, magazijntrucks en industriële voertuigen zich op in twee aparte bedrijven: TVH is gespecialiseerd in de distributie van onderdelen en accessoires voor deze machines, TVH Equipment is dan weer gericht op de verkoop, verhuur en service van nieuwe en gebruikte machines. TVH Equipment is nog altijd in handen van de oprichtende families Thermote en Vanhalst, TVH is voor 60% in handen van de familie Thermote en voor 40% in

handen van D'Ieteren Group. De investeringen van TVH Group verlopen via het vastgoedvennootschap Fremato Group. Corporate Communications Advisor Ingrid Lammens laat weten dat het bedrijf niet communiceert over Fremato Group. De vastgoedvennootschap was alvast de bouwheer van 'Het Nest', een volledig rond kantoorgebouw met een diameter van 90 meter dat vanaf augustus 2021 langs de E17 verrees. In dit iconische bouwwerk centraliseert TVH Equipment sinds kort alle Waregemse activiteiten. Een opvallende naam in het lijstje is ongetwijfeld die van Club Brugge. Eerder dit jaar veroverde blauw-zwart voor de 19e keer de kampioenstitel in de Belgische hoogste klasse en dat betekende meteen ook een ticket voor de lucratieve Champions League. In de jaarrekening voor het seizoen 2023-2024 blijkt dat Club Brugge ook zonder deelname aan het kampioenenbal groene cijfers kon voorleggen. Voor het tiende jaar op rij al. Wie naar de investeringen van Club Brugge kijkt, zal opmerken dat het vooral om investeringen in immateriële vaste activa gaat. "Dit zijn hoofdzakelijk spelerstransfers", zegt CFO Nicky Laukens. "We nemen de spelersregistratierechten in onze balans als immaterieel vast actief op en schrijven die af over de looptijd van het arbeidscontract van de betreffende speler. Daarnaast valt er onder de

"Onze investeringscijfers draaien vooral rond spelerstransfers."

Nicky Laukens,
CFO Club Brugge

immateriële vaste activa ook nog een beperkter bedrag aan investeringen in software en in onze data-architectuur." Club Brugge investeert ook in materiële vaste activa, al zijn die investeringen van een andere grootteorde. "Het gaat onder andere om investeringen in 'The Nest', het vroegere Schiervelde in Roeselare waar onze belofteploeg zijn wedstrijden in 1B afwerkt. De rest gaat over investeringen in Jan Breydel en in Basecamp. Daarnaast bekijken wij intern uiteraard de vele investeringen in onze jeugdwerking, communitywerking, vrouwenvoetbal enzovoort als echte investeringen, hoewel ze boekhoudkundig als kost verwerkt worden", besluit Nicky Laukens.

Socialprofitsector

Ook de non-profitsector blijft volop investeren. Samengeteld is de top 10 van grootste West-Vlaamse investeerders uit deze sector in 2022 goed voor bijna 150 miljoen euro aan investeringen in de economie van de kustprovincie. Met meer dan 22 miljoen aan investeringen topt school en zorgaanbieder Dominiek Savio uit

In het Franse Bazeilles bouwt Unilin een recyclage-installatie voor mdf-platen, een investering van 20 miljoen euro. © Unilin

Club Brugge investeerde in 'The Nest', het vroegere Schiervelde in Roeselare, waar de belofteploeg zijn wedstrijden in 1B afwerkt. © Club Media House

De Waregemse onderdelenspecialist TVH investeerde via het vastgoedvennootschap Fremato in Het Nest: een rond kantoorgebouw langs de E17. © TVH Equipment

Hooglede-Gits de ranking. De voorbije jaren investeerde de organisatie fors in het patrimonium: een basisschool en multifunctioneel centrum (De Tandem), verblijfseenheden voor kinderen en jongeren (De Vijf) en een nieuwe stek voor leefgroep de Lysterbesse, een zelfstandige woonvorm voor volwassenen met 18 studio's. Deze deels gesubsidieerde investering was nodig om de cliënten kwalitatieve zorg en onderwijs te bieden, maar voor de vzw was ze zeker geen evidentie. De zorgsector staat onder druk door de niet-indexering van de werkingsmiddelen, de

hoge loonkosten en de onvoorzien hoge bouwindex.

Vincentgoed is de juridische structuur achter het woonzorgnetwerk BEN met vestigingen in Ardooise en Roeselare. Zowat vier jaar geleden fuseerden de vzw's Vincenthove uit Roeselare en Open Kring Sint-Vincentius uit Ardooise. Beide organisaties zijn gegroeid uit het initiatief van de Zusters van Liefde van Roeselare. In de nabije toekomst zal BEN verder investeren. Zo maakt de organisatie deel uit van het Consortium Noordelijke Stationsomgeving Roeselare, dat een zevental partners telt en dat de

site Prairie heeft gekocht van de stad. BEN wil op het terrein van twee hectare onder andere een woonzorgcentrum, assistentiewoningen en een dagverzorgingscentrum bouwen.

Ook op de drie volgende plaatsen staan sectorgenoten: Curando, De Lindeboom en Groep Zorg Heilige Familie. De Lindeboom is wellicht de minst bekende van de drie. De missie van deze zorginstelling met hoofdkwartier in Knokke-Heist is het evolueren van 'een huis in de straat' naar 'een straat in het huis', waarin de bewoners alle kansen krijgen om zichzelf te zijn, zich thuis te voelen en gelukkig te zijn. Met dat doel voor ogen nam De Lindeboom een tiental initiatieven in Blankenberge, Knokke-Heist en Maldegem over: vier woonzorgcentra, vier dagverzorgingscentra en twee sites met serviceflats.

HR-dienstengroep Liantis is teruggevallen van de topositie naar de zesde plaats. Begin vorig jaar namen 70 medewerkers van de organisatie hun intrek in een nieuw kantoorgebouw langs 't Hoge in Kortrijk. Liantis investeert ook buiten de provincie. Samen met UNIZO Limburg bouwde de organisatie een nieuw kantoorgebouw in Hasselt, dat een jaar geleden in gebruik werd genomen.

Tabel: Top 10 van de grootste investeerders in West-Vlaanderen in 2022 (categorie vzw's)

	Naam	Gemeente	Totaal	In M.VA (1)	In IM.VA (2)
1	Dominiek Savio	Hooglede	€ 22.736.185	€ 22.724.630	€ 11.555
2	Vincentgoed	Ardooise	€ 20.546.025	€ 20.546.025	€ 0
3	Curando	Ruiselede	€ 19.048.153	€ 19.026.153	€ 22.000
4	De Lindeboom	Knokke-Heist	€ 16.898.869	€ 16.898.869	€ 0
5	Groep Zorg H. Familie	Kortrijk	€ 12.821.507	€ 12.367.246	€ 454.261
6	Liantis	Brugge	€ 11.095.398	€ 11.095.398	€ 0
7	Schoolgeb. Decanaat	Avelgem	€ 10.531.009	€ 10.531.009	€ 0
8	De Lovie	Poperinge	€ 10.371.808	€ 10.371.808	€ 0
9	Sint-Andriesziekenhuis	Tielt	€ 9.833.288	€ 9.833.288	€ 0
10	Psych. Ziekenh. Sint-Jozef	Pittem	€ 8.945.949	€ 8.922.200	€ 23.749

Bron: Graydon Belgium op basis van de jaarrekeningen.

(1) M.VA = materiële vaste activa, zoals gronden, gebouwen, machines, uitrusting enz.

(2) IM.VA = immateriële vaste activa, zoals R&D-kosten, goodwill en intellectueel eigendom.

De top 10 van grootste West-Vlaamse investeerders in de non-profitsector is goed voor bijna 150 miljoen euro aan investeringen.

Schoolgebouwen Decanaat Avelgem heeft de voorbije jaren volop geïnvesteerd in een multifunctionele schoolinfrastructuur. Op de nieuwe Sint-Jan Berchmans campus kun je terecht voor onderwijs van de kleuterklas tot en met het zesde jaar secundair onderwijs. De site bestaat uit vijf afzonderlijke blokken die subtiel met elkaar verbonden zijn. Een sporthal, een restaurantgebouw, ruimtes voor ondersteunende diensten, een polyvalente zone, een sanitair blok, sport- en speelvelden, fietsenstallingen en (overdekte) speelplaatsen maken het plaatje compleet.

Blijvers in de top 10 zijn De Lovie, een Poperingse organisatie die mensen met een beperking ondersteunt, en het Sint-Andriesziekenhuis in Tielt, dat in 2024 twee keer feest mocht vieren met de opening van de vernieuwde fysiotherapie en de nieuwe afdeling SP-psychogeriatrie.

Het nummer tien van de ranking is ook actief in de gezondheidszorg, met name het Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Jozef in Pittem. Deze organisatie is al een tijdje bezig met de uitvoering van een masterplan dat heel wat ingrijpende infrastructurele veranderingen inhoudt. Sint-Jozef wil een helende omgeving creëren waar de fysieke omgeving het welbevinden van de patiënt bevordert: maximaal contact met de natuur, veel

In Gits bouwde school en zorgaanbieder Dominiek Savio een basisschool en multifunctioneel centrum.
© Wouter Rawoens

lichtinval, sfeervolle woongedeeltes en een familie- en kindvriendelijke omgeving. De organisatie kiest ook bewust voor het scheiden van het verblijfs gedeelte en het therapeutische gedeelte. Dit maakt een dagstructuur mogelijk die nauw aanleunt bij het gewone leven.

Waarborgleningen PMV

Jonge bedrijven die nog onvoldoende waarborgen hebben om een krediet bij banken te verkrijgen, kunnen een beroep doen op een waarborglening bij PMV, de Participatiemaatschappij Vlaanderen. Onder bepaalde voorwaarden kunnen ze een waarborg krijgen tot en met 2,25 miljoen euro die maximum 75% van het kredietbedrag dekt.

Jaarlijks kent PMV zowat 300 miljoen euro aan waarborgen toe. 2022 was een absoluut recordjaar, met 334 miljoen euro aan waarborgen, waarvan 52,9 miljoen voor West-Vlaamse investeringen. Vorig jaar was er een kleine terugval voor zowel Vlaanderen (299 miljoen euro) als voor West-Vlaanderen (50,3 miljoen euro).